

Važnost čitanja i pričanja priča djeci predškolske dobi

Zašto je važno djeci čitati i pričati priče?

Čitanje i pričanje priča iznimno je važno za stvaranje **obostrane komunikacije između roditelja i djeteta**.

U trenutku kada dijete sluša priču osjeća povezanost s osobom koja mu čita. Osjeća se zaštićeno i posvećeno je isključivo svijetu likova i priče. Priče su bitne i za **dječji razvoj**, njima potičemo **razvoj govora, percepcije, pažnje, pamćenja i zaključivanja**.

Ritual čitanja i pričanja priča ima važnu ulogu u životu djeteta predškolske dobi. Roditelj i drugi odrasli koji čita ili priča djetetu izgrađuje s djetetom osjećaj bliskosti i povezanosti. Dijete se osjeća zadovoljno jer mu je roditelj/odrasli **posvetio vrijeme i pažnju**. U trenucima kada dijete sjedi u krilu roditelja/odraslog i sluša priču ono ima osjećaj da je važno. Kroz pričanje priča roditelj/odrasli i dijete se bolje **međusobno upoznaju**. Roditelj/odrasli uočava djetetove interese, sposobnosti, način razmišljanja, potrebe i strahove. **Potiče se prepoznavanje i razumijevanje svojih i tuđih osjećaja, razumijevanje socijalnih odnosa, pravila ponašanja, pravde i nepravde**. Pomaže u rješavanju sukoba, potiče solidarnost i toleranciju. Priče za svakog od nas nose **posebno značenje**, svatko od nas se sjeća barem jedne priče koju su mu pričali u djetinjstvu.

Da li čitati ili pričati priče?

Dobro bi bilo činiti i jedno i drugo. Pričanje priča je puno življe od čitanja i onaj koji priča priču je više usmjeren na svoje osjećaje te više koristi gestikuliranje. Problem može predstavljati samo smišljanje priče i dosljednost u ponovnom prepričavanju iste priče. Maloj djeci je bitno **dosljedno ponavljanje priče** jer im se time daje osjećaj sigurnosti i stabilnosti.

Većina odraslih u početku nema dovoljno sigurnosti za pričanje priča, te ih radije pročita, ali djetetova zanesena pozornost posvećena svakoj našoj riječi može nam dati hrabrosti, pa možemo otkriti da smo bolji pripovjedači nego što mislimo. Npr. ispričajte priču o liku koji je proživio dan baš koji ste vi proživjeli danas ili ispričajte preruseni izvještaj o onome što je dijete radilo toga dana.

Mnogi roditelji više se posvećuju čitanju priča, hoćete li više čitati ili pričati ovisi o tome što vaše dijete voli, čemu se više veseli, u čemu aktivnije sudjeluje. Važno je i da odraslom koji priča priču to bude ugodno iskustvo. U vrijeme kada pričate djetetu važno je

isključiti sve što bi vas moglo ometati. Dijete najčešće sjedi u **vašem krilu ili u neposrednoj tjelesnoj blizini** (sjedi ili leži kraj vas). Mjesto na kojem pričamo priču treba biti udobno i mirno. Kada roditelj/odrasli priča priču njegov glas ne bi smio biti monoton, pretili ili preglasani, treba pričati s izmjenama ritma i glasnoće. Važno je koristiti stanke kako bi dijete imalo vremena za zamišljanje, pamćenje i preradu onoga što čuje. Djeca vole **mijenjanje tempa, dinamike, boje glasa**, a poslije kada nauče značenja riječi te sastavnice postaju sporedne, ali i dalje bitne za dječji doživljaj priče. Uz glas, veliko značenje se pridaje i gestama, pokretima cijelog tijela, mimikama lica jer pritom djeca lakše prate i pamte priču. Također, doživljaj priče je drugačiji odnosno djeci je zanimljivije slušati priču kada se odrasli koji priča priču služi gestama, pokretima i mimikom. Govor upućen djetetu ima značajan utjecaj na njegov osjećajni život, može ga potaknuti ili osiromašiti njegov razvoj, posebno emocionalni i socijalni aspekt.

Čitanje slikovnica maloj djeci omogućuje da se **lakše koncentriraju i razumiju priču** kroz povezivanja slike i teksta s onim što se govori. Dijete biste trebali uključiti u čitanje priče tako da s njim razgovarate o slikama, postavljate mu pitanja, dozvoljavate da lista stranice. I svakako, na kraju, **provjerite kako je dijete doživjelo priču** kroz razgovor s djetetom ili kroz crtež ili tako da zajedno odglumite neki dio priče.

Pratite svoje dijete i obratite pažnju na to u kakvim pričama uživa. **Čitanje i pričanje priča treba biti ugodan i zabavan doživljaj i za vas i za vaše dijete.** Ako dijete traži da mu više puta pričamo istu priču, to treba raditi svaki put dok to dijete zahtjeva. Očito je da mu je ta priča posebno važna!

Kakve priče su djeci primjerene?

Što su djeca mlađa priče su kraće i jednostavnije, s temama koje opisuju iskustva svakodnevnog života djeteta. Kako dijete odrasta tako se i njegove sposobnosti i interesi obogaćuju pa priče postaju kompliciranije. U starijoj predškolskoj dobi djeca se zanimaju za složenije priče o ljudima i svijetu oko sebe te za udaljenije krajeve i bajke i basne.

Priče možete koristiti i kao način ispravljanja nekog dječjeg ponašanja koje nije primjereno. A u tome vam može pomoći i dostupna literatura, kao na primjer Bajke i priče za laku noć autorice Susan Perow s prijedlogom priča za razne problemne situacije – strah od odvajanja, rivalstvo među braćom i sestrama, tuga, noćne more i sl.

Prijedlozi za pričanje priča!

Ako vam nedostaje inspiracije za pričanje priča djeci, možete nacrtati razne elemente i objekte na papiriće, komadiće kartona ili oblutke. Odabirom određenog nacrtanog elementa započinjete priču tj. formirate rečenicu. Rečenica po rečenica, i slažete priču. Izmjenjujte se u pričanju - dijete, a zatim vi. Važno je praćenje slijeda, stavljanje pojedinih elemenata određenim redoslijedom, ali i stvaranje gramatički ispravnih i smislenih rečenica.

Evo još primjera kako može izgledati jedna takva igra!

Čarobna kutija

U kutiju stavite lutkice, figurice, na papiriće napisane junake. Prije no što ćete početi govoriti priču, otvorite čarobnu kutiju i neka dijete izvadi nekog junaka. O njemu pričajte priču. Ili oboje zažmirite i izvadite junaka pa ih uključite zajedno u priču. Varijanti je beskonačno mnogo.

Oblutci koji pričaju priču

Prvo morate skupiti oblutke. Kroz igru se običan dan na plaži može pretvoriti u potragu za blagom, odnosno idealnim kamenčićima po kojima će djeca crtati. Kako bi igra bila djeci još uzbudljivija, možete ih neko vrijeme držati u neizvjesnosti za što će im točno trebati obluci. Kad su obluci pronađeni, u razgovoru možemo motivirati djecu da opipaju i uoče različite oblike kamenčića. Neka vam ispričaju na što ih obluci podsjećaju ili pak neka vam otkriju koju priču im kamenčići šapuću na uho. Ako je potrebno, vi im za početak ispričajte svoju priču. Kamenčiće djeca mogu iscrtati svojim omiljenim likovima, motivima, aktivnostima. Kako bi priča koju će pričati kamenčićima bila što bogatija, potaknite dijete da nacрта raznolike motive koji prikazuju različite likove, mjesto i vrijeme radnje, aktivnosti radnje... Jednom nacrtani motivi svakim se novim pričanjem mogu pretvoriti u neku novu priču. Oblutke spremite u malu vrećicu koju možete nositi sa sobom kad negdje npr. morate čekati i kroz priču možete zabaviti dijete. S oblucima se možete igrati na različite načine, npr. izaberete određen broj oblutaka i na osnovu njih vi ili dijete smišljate priču ili izaberete glavnog junaka, a ostali obluci ga vode u razne pustolovine.

Kartice za pričanje priča

Kartice prvo isprintajte, zatim, ako želite nalijepite na deblji papir i izrežite. Zatim s djetetom pogledajte sve kartice i onda igra može početi. Možete posložiti kartice s licem prema gore i birati one koje vam trebaju za ispričati priču, a možete ih i okrenuti pa nasumično birati. Možete i napraviti prazne kartice na koje će dijete nacrtati ono što ono želi imati u priči!

Kockice za pričanje priča

Ako ste vještiji s rukama, onda možete izraditi kockice za pričanje priča. One su vrlo zanimljive jer ih vi ili dijete "bacite", a zatim ispričate priču koristeći dobivene slike na kockicama. Možete naizmjenice razvijati priču, jednu kockicu bacite vi i započnete priču, a zatim potaknite dijete da ono ispričava sljedeći dio priče na osnovu slike koju je ono dobilo bacanjem kockice. Kod izrade kockica vodite računa da svaka kocka predstavlja jednu od kategorija – vrijeme, mjesto, životinju, prijevozno sredstvo ili osobu. Primjerice kockica koja predstavlja osobe može sadržavati klasične likove poput žene, muškarca i djeteta, ali i čarobnjaka i vilu koji se uklapaju u već ionako fantastičan svijet malenih.

Pripremila:

Marija Lisica, psihologinja